

TOINEN TALVI SODASSA.

Vänrikki Haario johtaa joukkuettaan Itä-Karjalassa jatkosodan ensimmäisenä talvena.

Joukossamme on vielä noin 60 000 sotaveteraania. Heistä harva on talvisodan veteraani. Everstiluutnantti Ilmo Haario on yksi yhä elossa olevista jo talvisotaan osallistuneista sotaveteraaneista. Hyväkuntoinen ja aktiivinen Haario asuu puolisonsa kanssa viihtyisässä ja tilavassa asunnossa Helsingin Munkkiniemessä.

Kaikki talvisodan veteraanit eivät suinkaan olleet ikänsä metsässä tulilla asuneita metsätyömiehiä ja maalaispoikia. Ilmo Haario muistaa itse olleensa sotaan joutuessaan kovin mukaviin oloihin tottunut ”hemmoteltu papin poika”.

- Meillä oli palvelijakin, joka passasi minua, muistelee veteraani hymyssä suin.

Kodin lämmöstä talvisodan pakkasiin

Rovastin pojan tarina alkaa Muurlassa joulukuussa 1919. Pappisperhe oli luonnollisesti isänmaallinen, ja Ilmo kuului jo nuoresta pitäen suojeleuskuntapoiikkiin, mutta musiikkiharrastus oli lähempänä sydäntä ja vei suurimman osan vapaa-ajasta.

Koulun päätyttyä vuonna 1939 suojeleuskuntapojasta tuli Suojeleuskunnan varsinainen jäsen.

- Syksyllä 1939 YH:n (ylimääräinen harjoitus) aikana saimmekin Salo-Uskelan suojeleuskunnalta hyvän ja rannan sotilaskoulutuksen. Nyt saivat musiikkiharrastukset jäädä vähäksi aikaa.

- Suojeleuskunta se minusta, musiikkia harrastavasta papin pojasta, sotilaan teki. Suojeleuskunnan rooli oli talvisodan ihmeen synnyssä paljon suurempi kuin nykyään halutaan usein myöntää. Meille sen ajan eläneille se on itsestään selvä asia. Sitä ihmettä ei olisi ilman suojeleuskuntia ja sen sisarjärjestöä nähty. Kunniamaininta kuuluisi myös kansakoulunopettajille ja kanta-aliupseereille. Heiltä saatiin paljon eväitä elämään rauhassa ja sodassa, Haario sanoo.

- En minä osaa niitä järjestykseen laittaa, mutta ei ilman tahtoa ja taitoa pärjää sodassa, vaikka olisi kuinka hyvät välineet, mutta kyllä välineittenkin pitää olla toimivat. Taidosta ja osaamisesta on tietysti mittaamaton hyöty sotajoukolle sen suorituskyvyn perustana, mutta on osaamisesta apua yksilöllekin sodassa selviytymisessä.

- En haavoittunut kummassakaan sodassa kertakaan. Kyllä hyvällä koulutuksella ensin suojeleuskunnissa ja sitten vakinaisessa väessä oli siinä osansa.

Papin pojan talvisota

Talvisodan sytyttyä nuori suojeleuskuntalainen kysyi isältään lupaa lähteä vapaaehtoisena sotaan. Isä oli vastannut, että ”kyllä kai sinun on mentävä.” Poika selvisi sodasta elossa, mutta isä kuoli sairastamaansa syöpään Ilmon ollessa Ilmajoen koulutuskeskuksessa talvella 1940.

Nuorella suojeleuskuntalaisella ei ollut edes suojeleuskuntapukua tai muitakaan sotilastamineita, ei muuta kuin se malli Cajanderin kuuluisa vyö ja kokardi, kun hän

pääsi koulutuskeskuksesta helmikuussa lomalle hautaamaan isänsä.

- Kyllä tiedettiin jo, että meillä koulutuskeskuksessa olleilla olisi edessä lähtö rintamalle.

Joukot olivat kärsineet kovia tappioita, ja armeijan selkäranka oli murtumassa. Kaikki mahdolliset täydennykset tarvittiin rintamalle. Ilmo Haario päätyi helmikuun lopulla täydennysmiehenä kovia kokeneeseen JP 1:een (Jääkäripataljoona 1) Laatokan Karjalan Nietjärvelle, jossa nuoresta siviiliasuisesta suojeleuskuntalaisesta tehtiin hetimiten ryhmänjohtaja. Vanhoja jääkäreitä oli enää kovin vähän komppanian harventuneissa riveissä. Komppanian taisteluvahvuus oli Ilmon saapuessa rintamalle enää kymmenisen miestä! >

LUUTNANTISTA

tuli kesällä 1943 kadetti. Kunniamerkit rinnassa kertoivat, että mies oli rintamaveteraani, mutta kaikki kadetit saivat kurssilla Haarion mukaan saman kohtelun taustaan katsomatta.

